

Plaatselijke aanduiding bouwhistoriemonument

Lange Hezelstraat 33-33a

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2779

Redengevende omschrijving van het bouwhistoriemonument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

De Lange Hezelstraat is al eeuwenlang een belangrijke uitvalsweg. Het volgt het tracé van de Romeinse weg die tussen de legerbasis op de Hunnerberg en de grafvelden in het lager gelegen westen lag. Westelijk van de grafvelden ontwikkelde zich in de eerste eeuw na Christus een nieuwe Romeinse nederzetting die in 104 de naam *Ulpia Noviomagus Batavorum* kreeg. Rond 270-280 was deze nederzetting weer verlaten. De vermelding van de straatnaam komt voor het eerst vorm in 1310: Hese straat, lopend naar het dorp Hees. Sinds de middeleeuwen vormt het één van de centrale Nijmeegse straten, onderdeel van de centrale as met veel grote koopmanshuizen. In de zij- en achterstraten lagen verschillende kloosters. Veel panden in de straat zijn honderden jaren oud en gesitueerd op smalle, diepe percelen. Vanaf ongeveer 1880 werd de Lange Hezelstraat een winkelstraat. Vanwege de Romeinse oorsprong wordt zij daarom de oudste winkelstraat van Nederland genoemd.

Vermoedelijk heeft de Lange Hezelstraat 33-33a een kelder die terug te dateren is tot de late middeleeuwen of de zestiende eeuw. Dit vermoeden bestaat omdat veel panden aan de Lange Hezelstraat een oude kelder hebben die hierop te dateren zijn. Net als bij het buurpand Lange Hezelstraat 35 is het ook zeer waarschijnlijk dat dit adres historische buitenmuren heeft die het deelt met de buurpanden.

Al vanaf minimaal het begin van de twintigste eeuw vormen de Lange Hezelstraat 33-33a en Hessenberg 31a een geheel, zo blijkt uit een bouwtekening uit 1913. In dat jaar werd een deel van het gebouw vernieuwd en riolering aangelegd. Vloerverschillen, zoals zichtbaar op een bouwtekening uit 1990, wijzen nog wel op een historische tweedeling, ontstaan omdat de Hessenberg iets hoger ligt als één van de Nijmeegse heuvels. De gevels werden vernieuwd en op elkaar afgestemd. Hoewel de breedte van de gevels van elkaar verschilt, is dezelfde architectuurstijl gehanteerd. Beide gevels zijn gepleisterd en hebben een plat dak en een overhangende goot op klossen. Ter onderbreking van het pleisterwerk worden de gevels afgewisseld met bakstenen strekken en ontlastingsbogen boven de ramen en horizontale banen in schoon metselwerk. Hoewel voor- en achtergevel uit drie bouwlagen bestaan, vormde een bouwdeel van één bouwlaag in 1913 het verbindende element. Hiernaast lag een binnenplaats. Op de bouwtekening van 1990 is zichtbaar dat hier deels een bouwlaag bovenop werd geplaatst ten behoeve van het achterhuis aan de Hessenberg. In 1990 werd de winkel aan de Lange Hezelstraat van het achterhuis met de woningen afgesplitst door de trap vanuit de keuken naar het achterhuis dicht te maken, waarbij ook de gezamenlijke binnenplaats door de helft werd gesplitst. Feitelijk werden het voorhuis en achterhuis hierdoor van elkaar afgescheiden. Over de geschiedenis van het pand is niet veel bekend. In 1940 opende er een Italiaanse ijssalon: Merano, één van de weinig Italiaanse bedrijven in Nijmegen.

Rond 2018/2019 is het gebouw tijdens een grote verbouwing en uitbreiding samengevoegd met het naastgelegen gebouw, voorheen met het adres Lange Hezelstraat 35. Tijdens die verbouwing zijn

Vervolgvel

1

delen van oude muren blootgelegd. Daarbij is een bijzondere steen gevonden met een hoofd. Inmiddels is het gebouw in gebruik als restaurant.

OMSCHRIJVING VAN HET BOUWHISTORIEMONUMENT

Deze omschrijving is gebaseerd op het exterieur aangezien een locatiebezoek niet mogelijk was. Vanwege de splitsing van het voor- en achterhuis heeft deze beschrijving betrekking op Lange Hezelstraat 33-33a.

Lange Hezelstraat 33-33a bestaat uit drie bouwlagen en wordt afgesloten door een plat dak. Vermoedelijk is het oudste onderdeel van het pand de kelder aan de kant van de Lange Hezelstraat. De voorzijde bestaat uit een witgeschilderde gevel uit het begin van de twintigste eeuw met op de eerste verdieping een erker met daarboven een balkon. Deze voorgevel is niet aangepast. Het gebouw heeft gedeelde muren met de buurpanden. Hoewel oude muurdelen aanwezig zijn, is de precieze datering onbekend. Ook is de ouderdom en daarmee de bouwhistorische waarde van kap en balklagen onbekend.

WAARDERING

De Lange Hezelstraat 33-33a heeft een indicatieve bouwhistorische waarde vanwege de vermoedelijke aanwezigheid van een laatmiddeleeuwse of zestiende-eeuwse kelder; vermoedelijke historische scheidingsmuren, waaronder de muur met de bijzondere steen met het hoofd. Het pand heeft stedenbouwkundige- en structuurwaarde vanwege de historische parcellering en als onderdeel van de historische stadsstructuur.

Bronnen:

Digitaal Bouwarchief Nijmegen.

Wijnand Bloemink *et al*, *Verborgen Verleden. Bouwhistorie in Nijmegen* (Utrecht, 2004).

Wilfried Uitterhoeve *et al*, *Nieuwe Historische Atlas van Nijmegen. 2000 jaar stad aan de Waal* (Nijmegen, 2018).

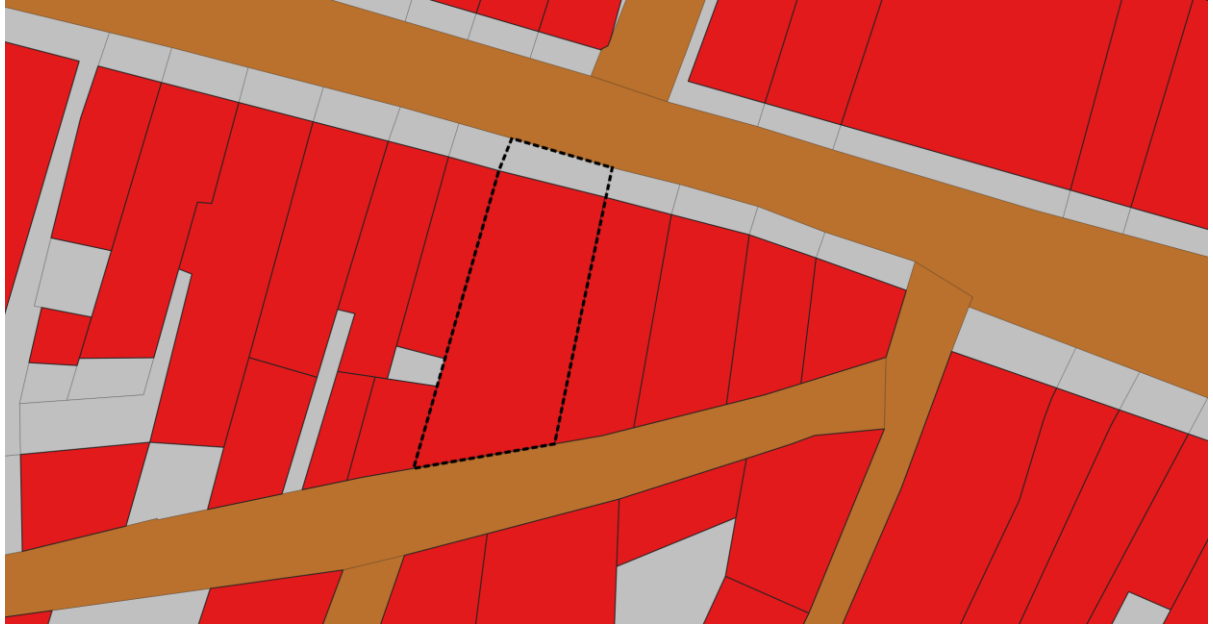
Gemeente Nijmegen, *Hezelstraat kwartier. Ontdek het verleden van de oudste winkelstraat van Nijmegen*.

<https://www.marikenmagazine.nl/oktober-2019/>

Kadastrale tenaamstelling	12 januari 2023
Kadastrale aanduiding	
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	8152

Foto's op vervolgblad

Vervolgvel
2

Historische parcellering in 1832. Bron: HISGIS.

Huidige parcellering.

Vervolgvel
3

Voorgevel

Vervolgvel
4

